

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.015.03.2022

Pani
Beata Błoch
Dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej
w Kamieniu Krajeńskim
Plac Odrodzenia 3
89-430 Kamień Krajeński

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/055 Wsparcie dla rodzin przeżywających trudności w okresie pandemii COVID-19

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ¹ w Kamieniu Krajeńskim
Kierownik jednostki kontrolowanej	Beata Błoch, Dyrektor MOPS od 30 grudnia 2021 r. Poprzednio, tj. do 29 grudnia 2021 r. funkcję Dyrektora pełniła Pani Zofia Krzemińska
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja wykonywania zadań związanych z udzielaniem pomocy osobom i rodzinom przeżywającym trudności w okresie pandemii COVID-19. 2. Pomoc realizowana na rzecz osób i rodzin przeżywających trudności w okresie pandemii COVID-19 oraz jej efekty.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2022 (do dnia zakończenia kontroli ²), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontrolerzy	Lucyna Cierzniakowska-Morzyńska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/99/2022 z 3 czerwca 2022 r. Jan Pierzyński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/140/2022 z 2 września 2022 r.

(akta kontroli str. 1-8)

---

¹ Dalej: „MGOPS” lub „Ośrodek”.

² Tj. 21 października 2022 r.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność jednostki w zakresie wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w okresie pandemii COVID-19.

MGOPS w prawidłowy sposób realizował pomoc na rzecz osób i rodzin przeżywających trudności w okresie pandemii COVID-19 oraz udostępniał niezbędne formy wsparcia. Przyjęty sposób organizacji pracy Ośrodka zapewniał bieżącą obsługę klientów, świadczoną przez specjalistów, posiadających odpowiednie, wymagane kwalifikacje.

W Ośrodku realizowano oraz koordynowano zadania ujęte w dokumentach strategicznych Gminy Kamień Krajeński⁵, w zakresie udzielania pomocy rodzinom będącym w kryzysie. W trakcie pandemii COVID-19 pracę w MGOPS zorganizowano w sposób zapewniający realizację zadań i dostępność pomocy dla osób potrzebujących. Zatrudniano pracowników socjalnych i asystentów rodziny z odpowiednimi kwalifikacjami. Rzetelnie rozpoznawano problemy rodzin oraz podejmowano działania wynikające z rozeznaczonych potrzeb, udzielając wsparcia w postaci m.in. pracy socjalnej i pomocy asystenta rodziny. Podejmowano także współpracę z innymi instytucjami, zapewniając osobom potrzebującym dostępność różnych form pomocy.

Udzielano odpowiedniego wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wzmacniając ich kompetencje oraz utrzymując stały kontakt, również w warunkach zagrożenia spowodowanego epidemią COVID-19. Prawidłowo stosowano pomoc w zakresie dożywiania dzieci oraz wykonywano czynności w ramach prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Organizacja wykonywania zadań związanych z udzielaniem pomocy osobom i rodzinom przeżywającym trudności w okresie pandemii COVID-19

Opis stanu faktycznego

1.1. W poszczególnych latach objętych kontrolą osoby i rodziny przeżywające trudności korzystały w MGOPS ze specjalistycznego poradnictwa psychologicznego i prawnego. Z tych form wsparcia w latach 2019-2022 (I półrocze) udzielono łącznie 277 pomocy (64 w 2019 r., 79 w 2020 r., 88 w 2021 r. i 46 w I półroczu 2022 r.):

- 199 w zakresie poradnictwa psychologicznego (44 w 2019 r., 59 w 2020 r., 61 w 2021 r. i 35 w I połowie 2022 r.);
- 78 w zakresie poradnictwa prawnego (20 w 2019 r., 20 w 2020 r., 27 w 2021 r. i 11 w I połowie 2022 r.).

Specjalistyczne poradnictwo prawne świadczone było przez prawnika na podstawie zawieranej z nim umowy zlecenia. Umowa określała szczegółowy zakres jego pracy. MGOPS podejmował działania w ramach pracy socjalnej w latach 2019-2021 (I połowa) odpowiednio: 202, 190, 195, 107, m.in. poprzez:

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: „Gmina”.

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

- udzielanie informacji i poradnictwa;
- pomoc w pisaniu pism i uczestniczenie w sprawach sądowych;
- łagodzenie konfliktów rodzinnych;
- motywowanie osób uzależnionych do uczestniczenia w terapii indywidualnej lub spotkaniach grup wsparcia;
- pomoc w znalezieniu mieszkania oraz jego wyposażeniu;
- koordynowanie działań podopiecznych poprzez motywowanie ich do zmian mających na celu poprawę sytuacji bytowej i zdrowotnej.

W latach 2019-2022 (I połowa) podpisano odpowiednio: trzy, dwa, 11 i dwa kontrakty socjalne.

Praca z rodziną w formach przewidzianych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej⁷, polegała m.in. na:

- przydzielaniu rodzinom asystenta rodziny – w latach 2019-2022 (I połowa) MGOPS zatrudnił jednego asystenta, który udzielił porad odpowiednio: siedmiu, 11, 13 oraz 12 osobom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- uczestnictwie dzieci w zajęciach w świetlicy w ramach placówki wsparcia dziennego, działającej w strukturach MGOPS.

W badanym okresie na terenie Gminy nie funkcjonowały rodziny wspierające, z uwagi na brak osób zainteresowanych.

(akta kontroli str. 713-725, 733-736, 755-756)

W okresie objętym kontrolą odnotowano trzy przypadki (2019 r.), które zostały zakwalifikowane jako interwencje kryzysowe. We wszystkich doszło do czynności odebrania dzieci.

W MGOPS nie działał telefon interwencyjny. Osoby zainteresowane korzystały z telefonu zaufania działającego przy Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

(akta kontroli str. 821-824)

MGOPS zapewniał potrzebującym pomoc w zakresie dożywiania w ramach Programu Posiłków w szkole i w domu. W latach 2019-2021 udzielono odpowiednio w ww. zakresie następujących świadczeń:

- zasiłek celowy na zakup żywności: 238 na kwotę 47,0 tys. zł, 264 na kwotę 46,7 tys. zł i 193 na kwotę 35,0 tys. zł;
- posiłek dla dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej: 39, 34 i 30;
- posiłek dla uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej : 117, 78 i 57;
- posiłek dla pozostałych osób potrzebujących pomoc na podstawie art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁸: 84, 55 i 38;
- posiłek (niewymagający przeprowadzenia wywiadu środowiskowego): jedna osoba (25 posiłków) w 2020 r.

Spadek osób korzystających w ramach posiłku wynika ze wzrostu dochodów rodzin, które przekraczają 150% kryterium dochodowego⁹.

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm., dalej: „ustawa o wspieraniu rodziny”.

⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, ze zm., dalej: „ustawa o pomocy społecznej”.

⁹ 1164 zł dla osoby samotnej; 900 na osobę w rodzinie.

(akta kontroli str. 377-394, 815-820)

W badanym okresie MGOPS nie prowadził mieszkań chronionych. Osoby potrzebujące takiej formy wsparcia kierowane były do mieszkań chronionych będących w posiadaniu powiatu sępoleńskiego. W okresie objętym kontrolą wystąpił jeden taki przypadek.

(akta kontroli str. 777-779)

W MGOPS nie utworzono punktu konsultacyjnego. Takiej pomocy udzielano w Gminie w ramach Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

(akta kontroli str. 821-824)

W MGOPS dodatkowo realizowano wsparcie dla osób przebywających w kwarantannie dostarczając im leki oraz artykuły spożywcze. Osobom przebywającym w kwarantannie domowej w gminnych punktach dostarczano również obiady. Pomoc ta realizowana była przez siedem dni w tygodniu. Osobom starszym i niepełnosprawnym, które ze względu na obawy przed zarażeniem COVID-19 pozostawały w domu świadczone pomoc w postaci dostarczania leków i artykułów spożywczych. W celu wsparcia tych osób czynny był również po godzinach pracy MGOPS i w weekendy telefon komórkowy. Łącznie udzielono w 145 przypadkach takiej pomocy.

W okresie objętym kontrolą najczęściej stosowanymi formami wsparcia były świadczenie niepieniężne w formie posiłków, usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych. W latach 2019-2021 Ośrodek objął pomocą odpowiednio: 203, 278 i 195 rodziny oraz 569, 432 i 489 osób. Świadczenia pieniężne wypłacono: 114, 108 i 93 osobom, natomiast z pomocy niepieniężnej skorzystały: 277, 209 i 154 osoby.

W okresie pandemii COVID-19 Ośrodek zawiesił na okres dwóch miesięcy działalność Domu Dziennego Pobytu oraz świetlicę środowiskową. Realizował jednak wszystkie ustawowe zadania na rzecz osób i rodzin przeżywających trudności, w tym osób starszych, dzieci i młodzieży, osób doznających przemocy w rodzinie oraz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przy zachowaniu zaleceń dotyczących ograniczeń związanych z pandemią i wszelkich środków ostrożności.

Osoby wymagające pomocy i wsparcia miały zapewnione wszystkie potrzeby.

(akta kontroli str. 245, 713-714, 821)

Dyrektor MGOPS potrzeby w zakresie rozwoju usług społecznych, w tym m.in. związane ze wzrostem zapotrzebowania na usługi opiekuńcze i koniecznością aktywizacji osób starszych, a także zapewnieniem wsparcia psychologicznego osobom potrzebującym czy zwiększeniem oferty pomocowej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, przedstawiała w corocznych bilansach potrzeb składanych Radzie Miejskiej w Kamieniu Krajeńskim wraz z informacją z działalności MGOPS oraz w ocenach zasobów pomocy społecznej.

(akta kontroli str. 127-211, 253-312, 395-601, 815-820)

1.2. W badanym okresie w Gminie obowiązywały kolejno dwa dokumenty strategiczne dotyczące rozwiązywania problemów społecznych – Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kamień Krajeński na lata 2014-2020¹⁰ oraz Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kamień Krajeński na lata 2021-2030¹¹.

¹⁰ Przyjęta Uchwałą Rady Miejskiej w Kamieniu Krajeńskim nr XXXI/243/2013 z 30 grudnia 2013 r., dalej: „Strategia na lata 2014-2020”.

¹¹ Przyjęta Uchwałą Rady Miejskiej w Kamieniu Krajeńskim nr XXXIV/233/2021 z 29 grudnia 2021 r., dalej: „Strategia na lata 2021-2030”.

W obu dokumentach uwzględniono zagadnienia dotyczące zapewnienia wsparcia osobom i rodzinom przeżywającym trudności oraz dotyczące pomocy dzieciom z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. W Strategiach nie ujęto szczególnych uwarunkowań wynikających z pandemii, ani nowych form pomocy.

Jako cele strategiczne wymieniono m.in.: wsparcie rodzin mających problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zapobieganie uzależnieniom i przestępczości wśród dzieci młodzieży oraz całych rodzin, zapewnienie rodzinom doświadczającym przemocy specjalistycznego wsparcia, udzielanie pomocy ofiarom przemocy poprzez zapewnienie wsparcia materialnego, prawnego i lokalowego, rozwój usług opiekuńczych, pomoc osobom chorym oraz niepełnosprawnym oraz tworzenie wsparcia socjalnego, prawnego i psychologicznego dla rodzin ubogich, rozwój specjalistycznego poradnictwa.

Wszystkie zadania wpisane w Strategii na lata 2014-2020 zostały zrealizowane. Natomiast w Strategii na lata 2021-2030 są w trakcie realizacji.

Realizacja Strategii była co roku przedstawiana Radzie Miejskiej w Rocznych sprawozdaniach z działalności MGOPS. Wszystkie podejmowane zadania miały odzwierciedlenie w ww. sprawozdaniach.

Za realizację wszystkich działań wskazanych w Strategii na lata 2014-2020 odpowiedzialny był MGOPS, który koordynował i na bieżąco monitorował jej realizację.

(akta kontroli str. 34-126)

1.3. W Gminie Kamień Krajeński obowiązywał uchwalony 24 listopada 2016 r. Miejsko-Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2021¹², w którym określono cele ogólne Programu, tj. m.in. przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez wspólne działanie wszystkich służb, ochrona jej ofiar oraz skuteczne oddziaływanie na sprawców. Strategia na lata 2022-2026 została podjęta Uchwałą Nr XLI/290/2022 Rady Miejskiej w Kamieniu Krajeńskim z 31 sierpnia 2022 r.

Do zadań MGOPS w zakresie wsparcia rodzin przeżywających trudności należało:

- zapewnienie pomocy osobom dotkniętym przemocą oraz członkom ich rodzin – realizowanie procedury niebieska karta, udzielanie rodzinom pomocy socjalnej i psychologicznej, wsparcie asystenta rodziny;
- informowanie i edukowanie mieszkańców w zakresie możliwości uzyskania pomocy;
- prowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych na rzecz dzieci i rodzin z problemami przemocy przy współpracy innych instytucji.

MGOPS corocznie dokonywał oceny stopnia zjawiska przemocy w rodzinie sporządzając sprawozdanie roczne. Okres pandemii nie wpłynął znacząco na różnicę w zakresie przemocy w rodzinie do okresu sprzed pandemii.

(akta kontroli str. 212-231, 806-813)

W składanych do Rady Miejskiej za lata 2019-2021 informacjach z Realizacji Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oprócz informacji ogólnych, Dyrektor MGOPS podawała m.in. dane dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz realizacji procedury Niebieskiej Karty. Wskazywała na prowadzone działania informacyjne z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar, a także podawała informacje o możliwości skorzystania przez ofiary przemocy ze specjalistycznej pomocy prawnej i psychologicznej.

¹² Przyjęty Uchwałą nr XXIII/136/2016 Rady Miejskiej w Kamieniu Krajeńskim, dalej: „Program”.

(akta kontroli str. 127-211)

1.4. Każdego roku MGOPS dokonywał rozpoznania problemów społecznych i analizy potrzeb w Gminie, w tym również w okresie pandemii, co było zgodne z art. 15 pkt 4 o pomocy społecznej. Potrzeby społeczne rozpoznawane były na bieżąco w oparciu o zgłaszane wnioski mieszkańców. Pomoc w okresie pandemii udzielana była w takim samym zakresie jak wcześniej. Dodatkowym zadaniem było zabezpieczenie mieszkańców przebywających na kwarantannie w artykuły żywnościowe dostarczane do miejsca zamieszkania.

(akta kontroli str. 395-601)

Dyrektor MGOPS za każdy rok objęty kontrolą w trybie art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej, przedstawiała Radzie Miejskiej wraz z Informacją o działalności Ośrodka, wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej na rok następny, który uwzględniany był m.in. programów w gminie. W wykazach tych oprócz kwestii dotyczących zaplanowania w projekcie budżetu środków finansowych na realizację zadań własnych i zleconych, zwracano uwagę na potrzeby osób i rodzin będących w kryzysie.

W bilansach potrzeb na lata 2020-2022, wskazywano m.in. na:

- podnoszenie kwalifikacji i kompetencji pracowników MGOPS;
- zwiększenie liczby etatów na zatrudnienie opiekunek środowiskowych;
- wspieranie rodziny w pełnieniu ich podstawowych funkcji, głównie w zakresie opieki i wychowania dzieci;
- zwiększenie środków na opłacenie kosztów związanych z pobytem mieszkańców w domach pomocy społecznej;
- podnoszenie działań służących aktywizacji społecznej, zdrowotnej i edukacyjnej osób marginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

(akta kontroli str. 253-312, 815-820)

1.5. Realizując zadania z zakresu pomocy społecznej i wsparcia osób przeżywających trudności MGOPS w swoich strukturach posiadał dom dziennego pobytu oraz świetlicę środowiskową. Współpracowano również z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej w Bydgoszczy w ramach podpisanej umowy w sprawie pozyskiwania artykułów spożywczych w ramach Programu operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.

W ocenie Dyrektor MGOPS aby zapewnić prawidłową realizację zadań na rzecz pomocy i wsparcia rodzin gmina powinna posiadać pełną bazę lokalową w postaci mieszkań socjalnych, komunalnych, chronionych, hospicja, rodzinne domy pomocy oraz świetlice środowiskowe i socjoterapeutyczne. Pandemia COVID-19 nie wprowadziła zmian w potrzebach Gminy. Na powyższe potrzeby wskazywano w sprawozdaniach z działalności MGOPS przedstawianych na sesjach Rady.

Dyrektor MGOPS podała, że aktualnie ww. zasoby zabezpieczają potrzeby Gminy.

(akta kontroli str. 660-682, 729-732, 747-748)

1.6. Dyrektor Ośrodka wyjaśniła, że w związku z pandemią COVID-19, cele MGOPS pozostały bez zmian w zakresie: wsparcia i pomocy osobom oraz rodzinom przeżywającym trudności, udzielania pomocy osobom będącym w sytuacji kryzysowej, udzielania pomocy rodzinom w związku z przemocą, pracy z rodziną przeżywającą problemy opiekuńczo-wychowawcze.

(akta kontroli str. 711-712)

1.7. Zarządzeniem nr 9/2020 Dyrektora MGOPS w Kamieniu Krajeńskim z 1 kwietnia 2020 r. w związku z pandemią wprowadzono możliwość pracy zdalnej. W okresie od października do listopada 2020 r. wydano polecenie wykonywania pracy zdalnej wśród pracowników administracyjnych i pracowników socjalnych w systemie rotacyjnym w niezmiennych godzinach czasu pracy. Pomoc świadczona była w pełnym zakresie, wszystkich pracowników zaopatrzone w maseczki ochronne, płyny do dezynfekcji oraz rękawiczki. W trakcie realizacji usług opiekuńczych u osób przebywających w izolacji pracownicy otrzymali kombinezony i okulary ochronne.

Jak podała Dyrektor na stronie internetowej Ośrodka oraz drzwiach budynku Urzędu Miejskiego w Kamieniu Krajeńskim umieszczona została informacja o zasadach funkcjonowania MGOPS. Pracownicy socjalni dostarczali bezpośrednio do domów osób starszych, samotnych z niepełnosprawnościami wizytówki z danymi kontaktowymi MGOPS.

(akta kontroli str. 232-252, 741-743)

1.8. W okresie objętym kontrolą w MGOPS zatrudniano na stanowiskach specjalistycznych: Dyrektora, ośmiu pracowników socjalnych¹³; asystenta rodziny; prawnika; trzech psychologów; pedagoga; kuratora zawodowego; dwóch specjalistów usług opiekuńczych.

Badanie wymogów kwalifikacyjnych pięciu wybranych specjalistów, w tym Dyrektora, dwóch pracowników socjalnych, asystenta rodziny, psychologa i pedagoga wykazało, że spełniali oni kryteria określone w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej – w przypadku Dyrektora, art. 116 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej – w przypadku pracowników socjalnych, art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny – w odniesieniu do asystentów rodziny, art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów¹⁴ - w przypadku psychologa.

(akta kontroli str. 718-725)

W związku z pandemią COVID-19 nie nastąpiła potrzeba zmiany stanu zatrudnienia w MGOPS.

(akta kontroli str. 792-793)

1.9. W okresie pandemii COVID-19, celem realizacji zadań z zakresu wsparcia osób i rodzin przeżywających trudności, MGOPS współpracował m.in. z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej w Bydgoszczy w ramach podpisanej umowy w sprawie pozyskiwania artykułów spożywczych w ramach Programu operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Żywność dystrybuowana była nieodpłatnie dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, spełniającej wymogi określone w ustawie o pomocy społecznej. W latach 2019-2021 z darów żywnościowych skorzystało odpowiednio: 161 rodzin (508 osób), 150 rodzin (450 osób) i 121 rodzin (350 osób).

Jak podała Dyrektor współpraca przebiegała prawidłowo. Jedyne trudności związane były z wydawaniem darów, gdyż w związku z pandemią należało umawiać się indywidualnie z ich odbiorcami.

(akta kontroli str. 660-675, 730-732)

1.10. W okresie objętym kontrolą w MGOPS realizowano rządowy program osłonowy *Posiłek w szkole i w domu*, którego celem było ograniczenie zjawiska głodu

¹³ Liczba pracowników socjalnych zgodna z wymogami art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, tj. jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców – liczba mieszkańców Gminy (wg GUS): w 2019 r. – 19 720, w 2020 r. – 19 388, w 2021 r. – 19 063.

¹⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 1026.

i niedożywiania wśród dzieci i młodzieży, osób dorosłych, chorych i niepełnosprawnych. Na ww. wsparcie przeznaczono kwotę: w 2019 r. – 121,4 tys. zł; w 2020 r. – 91,0 tys. zł; w 2021 r. 76,4 tys. zł i w 2022 r. (I poł.) – 32,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 336-339, 377-394, 815-820)

1.11. W MGOPS w latach 2019-2022 (I połowa) obowiązywały następujące dokumenty dotyczące Zespołu Interdyscyplinarnego¹⁵:

- Uchwała nr XXXVII/298/2010 Rady Miejskiej w Kamieniu Krajeńskim z dnia 4 listopada 2010 r. w sprawie trybu i sposobu powołania i odwoływania członków ZI oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania;
- Zarządzenie Nr 35/2017 Burmistrza Kamienia Krajeńskiego z 1 czerwca 2017 r., w sprawie powołania członków ZI, ze zm.

ZI w badanym okresie spotykał się co najmniej raz na trzy miesiące, zgodnie z art. 9a ust. 7 ustawy z dnia 9 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie¹⁶, tj. cztery w 2019 r., dwa w 2020 r., cztery w 2021 r. i do 30 czerwca 2022 r. dwa spotkania. W okresie pandemii COVID-19 częstotliwość ta nie uległa zmianie z tym, że w 2020 r., w związku z zaistniałą sytuacją epidemiologiczną, spotkania zostały ograniczone do dwóch (czerwiec i wrzesień), a działalność ZI do niezbędnych zadań wykonywanych w formie zdalnej. Od 2021 r. liczba posiedzeń wróciła do stanu sprzed pandemii, tj. raz na kwartał.

W latach 2019-2022 (I połowa) Zespół Interdyscyplinarny liczył 15 członków, w tym przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorów sądowych. Przewodniczącą Zespołu była Dyrektor MGOPS. W poszczególnych posiedzeniach ZI uczestniczyło od ośmiu do 12 członków.

(akta kontroli str. 635-657, 659, 707)

W ramach ZI funkcjonowały Grupy Robocze¹⁷, jako zespoły osób powołanych do pracy w celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W okresie objętym kontrolą utworzono następującą liczbę GR: w 2019 r. – 10, w 2020 r. – 24, w 2021 r. – 20, w 2022 (I połowa) – 6. Liczba posiedzeń GR wynosiła: w 2019 r. – 17, w 2020 r. – 39, w 2021 r. – 33, w 2022 r. (I połowa) – 17. Spotkania GR odbywały się w zależności od potrzeb. W 2020 r. praca GR została zmodyfikowana z uwagi na zagrożenie zachorowania na COVID-19¹⁸ i dostosowana do aktualnych wytycznych wojewody kujawsko-pomorskiego oraz zaleceń MRPiPS dotyczące sposobu organizacji ZI i GR w tym czasie.

W latach 2019-2022 (I połowa) ZI podejmował ustawowe zadania, co udokumentowane było protokołami z posiedzeń.

GR w ramach swoich zadań opracowywały i realizowały plan pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowały sytuacje rodzin, w których dochodziło do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, dokumentowały działania podejmowanych wobec rodzin, w których dochodziło do przemocy oraz efektów tych działań. Działania były dokumentowane pismami wychodzącymi oraz protokołami z posiedzeń grup.

¹⁵ Dalej: „ZI”.

¹⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, dalej: „ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”.

¹⁷ Dalej: „GR”.

¹⁸ Zgodnie z wytycznymi Wojewody Kujawsko-Pomorskiego zawartymi w piśmie z 31 marca 2020 r., nr WPS.III.9421.1.33.2020.MG. i w piśmie z 7 stycznia 2021 r., nr WPS.V.9450.1.2021.

(akta kontroli str. 659, 707)

1.12. W latach 2019-2021 zaplanowano wydatki związane z finansowaniem zadań na rzecz wsparcia rodzin przeżywających trudności, w łącznej kwocie 4 490,5 tys. zł¹⁹, wydatkowano 4 415,7 tys. zł²⁰, w tym²¹:

- w rozdziale 85219 (Ośrodki pomocy społecznej), zaplanowano: w 2019 r. – 1 048,2 tys. zł, w 2020 r. – 937,2 tys. zł, w 2021 r. – 1 045,4 tys. zł; wydatkowano: w 2019 r. – 1 018,8 tys. zł, w 2020 r. – 919,5 tys. zł, w 2021 r. – 1 027,9 tys. zł;
- w rozdziale 85504 (Wspieranie rodziny), zaplanowano: w 2019 r. – 342,5 tys. zł, w 2020 r. – 340,0 tys. zł, w 2021 r. – 82,3 tys. zł²²; wydatkowano: w 2019 r. – 340,2 tys. zł, w 2020 r. – 336,5 tys. zł, w 2021 r. – 81,0 tys. zł;
- w rozdziale 85230 (Pomoc w zakresie dożywiania), zaplanowano: w 2019 r. – 228,8 tys. zł, w 2020 r. – 197,3 tys. zł, w 2021 r. – 157,1 tys. zł; wydatkowano: w 2019 r. – 228,7 tys. zł, w 2020 r. – 197,3 tys. zł, w 2021 r. – 155,3 tys. zł;
- w rozdziale 85205 (Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie): zaplanowano: w 2019 r. – 0,5 tys. zł, w 2020 r. – 21,0 tys. zł, w 2021 r. – 90,2 tys. zł; wydatkowano: w 2019 r. – 0,5 tys. zł, w 2020 r. – 20,4 tys. zł, w 2021 r. – 89,6 tys. zł.

Dyrektor Ośrodka podała, że w okresie objętym kontrolą MGOPS otrzymał środki wystarczające do realizacji zadań związanych z zapewnieniem wsparcia osobom potrzebującym.

(akta kontroli str. 313-335, 815-819)

W trakcie pandemii COVID-19, zmiana wydatków nastąpiła m.in. w następującym zakresie:

- zwolnienie w opłacaniu składek ZUS;
- otrzymanie dofinansowania w ramach projektu „Wsparcie osób starszych i kadry świadczącej usługi społeczne w zakresie przeciwdziałania w rozprzestrzenienia się COVID-19 na dodatki motywacyjne dla opiekunek świadczących usługi w tym zakresie, łagodzenia jego skutków na terenie województwa kujawsko-pomorskiego;
- uczestnictwo w szkoleniu w związku ze zmianami przepisów ze względu na pandemię.

W MGOPS w okresie pandemii COVID-19 nie przewidziano konkretniej kwoty na zakup środków ochrony osobistej oraz urządzeń służących ograniczeniu ryzyka zakażenia wirusem SARS-CoV-2. Wszystkie wydatki ponoszone w celu zapewnienia bezpieczeństwa pracownikom i klientom MGOPS, dokonywano według bieżących potrzeb.

(akta kontroli str. 818-820)

1.13. W latach 2019-2022 (I połowa) nie odnotowano skarg i wniosków dotyczących działalności w zakresie wsparcia osób i rodzin przeżywających trudności. Burmistrz Kamienia Krajeńskiego wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły skargi na działalność MGOPS.

¹⁹ Z tego: w 2019 r. – 1 620,0 tys. zł, w 2020 r. – 1 495,5 tys. zł, w 2021 r. – 1 375,0 tys. zł.

²⁰ Z tego: w 2019 r. – 1 588,2 tys. zł, w 2020 r. – 1 473,7 tys. zł, w 2021 r. – 1 353,8 tys. zł.

²¹ Klasyfikacja budżetowa zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 513, ze zm.).

²² Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. poz. 1092), począwszy od świadczenia dotyczącego rozpoczęcia roku szkolnego 2021/2022, pieniądze będzie przyznawał i wypłacał Zakład Ubezpieczeń Społecznych – w miejsce instytucji gminnych i powiatowych.

(akta kontroli str. 658, 749-754, 814)

1.14. W badanym okresie, w MGOPS kontrolę w zakresie realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz zgodności zatrudniania asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami, przeprowadził Wojewoda Kujawsko-Pomorski. Kontrola odbyła się w październiku 2019 r. i obejmowała okres od 1 stycznia 2017 r. do 13 października 2019 r. Skontrolowaną działalność oceniono pozytywnie, a wydane zalecenia dotyczyły terminowego przedkładania Radzie Miejskiej Roczego Sprawozdania w ww. zakresie. Zalecenie zostało zrealizowane.

(akta kontroli str. 739-740)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

(akta kontroli str. 982-983, 989, 1135, 1138)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia organizację wykonywania zadań związanych z udzielaniem pomocy osobom i rodzinom przeżywającym trudności w okresie pandemii COVID-19 oraz zapewnienie dostępności niezbędnych form wsparcia.

OBSZAR

2. Pomoc realizowana na rzecz osób i rodzin przeżywających trudności w okresie pandemii COVID-19 oraz jej efekty.

Opis stanu
faktycznego

2.1. W latach 2019-2022 (I połowa) najczęstszymi przyczynami korzystania z pomocy MGOPS były:

- ciężka choroba: w 2019 r. – 148 rodzin, w 2020 r. – 126 rodzin, w 2021 r. – 104 rodziny, w 2022 r. (I połowa) – 72 rodziny;
- niepełnosprawność: w 2019 r. – 92 rodziny, w 2020 r. – 80 rodzin, w 2021 r. – 74 rodziny, w 2022 r. (I połowa) – 46 rodzin;
- bezrobocie: w 2019 r. – 89 rodzin, w 2020 r. – 78 rodzin, w 2021 r. – 51 rodzin, w 2022 r. (I połowa) – 30 rodzin;
- ubóstwo: w 2019 r. – 64 rodziny, w 2020 r. – 57 rodziny, w 2021 r. – 36 rodziny, w 2022 r. (I połowa) – 33 rodziny.

Z kolei najrzadziej korzystano z pomocy MGOPS z powodu:

- sieroctwa: w 2019 r. – jedna rodzina;
- narkomanii: w 2019 r. – jedna rodzina, w 2020 r. – jedna rodzina.

W ogóle nie udzielano pomocy z powodu mobbingu w pracy, problemów natury prawnej, utraty pracy, przejścia na emeryturę lub rentę, rozwodu/rozstania.

Wsparciem w postaci niżej wymienionych usług objęto:

- poradnictwo psychologiczne – 79 rodzin, tj. odpowiednio: 23; 28; 17 i 11;
- poradnictwo specjalistyczne – 25 rodzin, tj. pięć, osiem, osiem i cztery;
- poradnictwo prawne – 43 rodziny, tj. siedem, 10, 18 i osiem;
- asystent rodziny – 43 rodziny, tj. siedem, 11, 13 i 12;
- interwencja kryzysowa – trzy rodziny,
- dom dziennego pobytu – 38 osób: tj. dziewięć, 12, sześć i 11;
- w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” – w latach 2019-2021 520 osób, tj.: 232, 165, 123.

- placówki wsparcia dziennego – 22 osoby, tj. siedem, 10 i pięć, w 2022 r. (I połowa) - z tej formy pomocy nie skorzystała żadna osoba.

(akta kontroli str. 716-717)

W strukturze MGOPS funkcjonował Dom Dziennego Pobytu, który dysponował 15 miejscami. W 2019 i 2021 r. z jego działalności skorzystało dziewięciu uczestników, natomiast w 2020 r. zgodnie z wytycznymi Wojewody Kujawsko-Pomorskiego²³ został on zamknięty. W tym okresie pomoc realizowana była poprzez osobisty kontakt pracownika z podopiecznymi, poprzez dostarczanie niezbędnych leków, ciepłego posiłku oraz realizację planu pracy bezpośrednio z uczestnikiem. Z takiej formy pomocy skorzystało 12 osób.

(akta kontroli str. 821-824)

W związku z pandemią COVID-19 nie wydłużył się czas oczekiwania na pomoc, nie wystąpiły także przypadki nieudzielenia pomocy osobom potrzebującym.

(akta kontroli str. 777-779)

Z informacji przekazanych przez Dyrektorów szkół podstawowych i średnich z terenu Gminy²⁴ i Powiatu²⁵, wynikało że oprócz trudności technicznych związanych z koniecznością przejścia w tryb nauki zdalnej w trakcie pandemii COVID-19, problemem przed jakim stanęły szkoły były m.in. problemy emocjonalne dzieci i młodzieży, zamknięcie się w sobie, obniżenie nastroju związanego z brakiem kontaktu z rówieśnikami, lęk przed utratą bliskich, brak odpowiedzialności uczniów za swoją naukę, brak ich samodzielności, ale również obawy przed powrotem do szkoły, związane z długotrwałą izolacją i lękiem przed zarażeniem COVID-19. Szkoły obejmowały uczniów wsparciem psychologiczno-pedagogicznym we własnym zakresie, a także korzystały z pomocy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej wskazała m.in., że Poradnia nie prowadziła statystyk związanych z liczbą dzieci przyjętych z szeroko rozumianymi trudnościami wywołanymi pandemią COVID-19. Ogólna liczba osób zgłaszających się do Poradni wzrosła w stosunku do lat sprzed pandemii. Ponadto pandemia wpłynęła niekorzystnie na zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży. Odnotowano zwiększoną liczbę dzieci, u których wystąpiły różnego rodzaju stany lękowe, zaburzenia nerwicowe, fobie szkolne, depresje oraz uzależnienia od technologii informacyjnych (Internet, telefon).

(akta kontroli str. 687-706)

2.2. Analiza dokumentacji trzech interwencji, wobec których MGOPS realizował interwencję kryzysową na podstawie art. 47 ustawy o pomocy społecznej wykazała, że:

- zapewniono natychmiastowe wsparcie psychologiczne dla osób potrzebujących;
- wsparcie psychologiczne potrzebujący otrzymali w tym samym dniu (trzy przypadki), dzień po (jeden przypadek), trzy dni (jeden przypadek) i osiem dni (jeden przypadek) zgłoszenia, jednak nie później niż osiem dni od zgłoszenia,
- pięć osób odzyskało równowagę psychiczną, natomiast jedna osoba była w stałym kontakcie z pracownikiem socjalnym i asystentem rodziny;
- w żadnym przypadku osoby nie przerwały zaplanowanych przez MGOPS działań.

---

²³ Z 12 marca 2020 r.

²⁴ Szkoły podstawowe.

²⁵ Szkoły średnie oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

(akta kontroli str. 795-814)

2.3. Nie wystąpiły przypadki udzielenia pomocy w uzyskaniu mieszkania na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

(akta kontroli str. 777-779)

2.4. W okresie objętym kontrolą w Ośrodku wydano łącznie 305 decyzji administracyjnych pozytywnych w sprawach dotyczących objęcia dziecka pomocą w zakresie dożywiania, z tego: w 2019 r. – 129, w 2020 r. – 96, w 2021 r. – 61, w 2022 r. (połowa) – 19. Łącznie wydano 24 decyzje odmowne: trzy w 2019 r., 12 w 2020 r., siedem w 2021 r. i jedna w I połowie 2022 r. Żadna z decyzji nie została zaskarżona.

Badaniem objęto cztery decyzje, w których udzielono pomocy w zakresie dożywiania²⁶, z tego – dwie, w których wydano decyzje przed ogłoszeniem w Polsce stanu epidemii COVID-19 (20 marca 2020 r.) oraz dwie przeprowadzone po wprowadzeniu stanu epidemii, a także dwie decyzje odmowne wydane w okresie objętym kontrolą. Ustalono, że:

- we wszystkich sprawach decyzje²⁷ wydane zostały na wniosek petentów MGOPS (rodziców dzieci);
- wydanie decyzji poprzedziło przeprowadzenie wywiadu środowiskowego, o którym mowa art. 107 ustawy o pomocy społecznej;
- osoby, którym przyznano pomoc spełniały wymagane kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej;
- decyzje zawierały elementy, o których mowa w art. 107 § 1 i 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego²⁸, w tym pouczenie o przysługującym trybie odwoławczym (art. 127 § 1 Kpa) oraz pouczenie o konieczności poinformowania MGOPS o każdej zmianie sytuacji osobistej i majątkowej, która wiąże się z podstawą do przyznania świadczenia (art. 109 ustawy o pomocy społecznej);
- decyzje wydawano w terminie, o którym mowa w art. 35 i 36 Kpa;
- wszystkim decyzjom nadano rygor natychmiastowej wykonalności;
- w przypadku decyzji odmawiających, odmowa była zasadna i wiązała się z niespełnieniem kryterium dochodowego wnioskodawcy.

(akta kontroli str. 777-791)

2.5. W latach 2019-2022 (I połowa) trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przeżywało: w 2019 r. – 7 rodzin, w 2020 r. – 12 rodzin, w 2021 r. – 14 rodzin, w 2022 r. (I połowa) – 13 rodzin.

(akta kontroli str. 778)

Badaniem objęto dokumentację czterech rodzin (w tym dwóch, w których dzieci zostały czasowo umieszczone poza rodziną). Ustalono, że:

- we wszystkich przypadkach MGOPS powziął informację o problemach bezpośrednio od rodziny;
- w każdym przypadku przeprowadzono w rodzinie wywiad środowiskowy, zgodnie z art. 107 ustawy o pomocy społecznej w zw. z art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny;

²⁶ Łącznie w tych sprawach wydano dziewięć decyzji przyznających świadczenie.

²⁷ Trzy decyzje przyznające posiłek oraz jedna świadczenie pieniężne dotyczące dzieci uczęszczających do szkoły.

²⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 2000, dalej: „Kpa”.

- we wszystkich badanych sprawach pracownik socjalny przeprowadził analizę sytuacji rodziny, zgodnie z art. 11 ust. 2-4 ustawy o wspieraniu rodziny, z której wynikała konieczność przydzielenia asystenta – Dyrektor MGOPS w każdym przypadku przydzieliła rodzinom asystenta;
- wsparcie, w szczególności rozpoczęcie pracy socjalnej od momentu zdarzenia, a także przydzielenia asystenta, następowało bez zbędnej zwłoki, w przeciągu od trzech do 10 dni od daty wpływu wniosku;
- pracę z rodziną we wszystkich przypadkach prowadzono na podstawie planu pracy z rodziną w formach wizyt środowiskowych, pracy socjalnej, wsparcia asystenta rodziny, wsparcia psychologów i terapeutów (według potrzeb). Były one adekwatne do problemów i potrzeb tych rodzin.

(akta kontroli str. 773-776)

2.6. W ramach struktur MGOPS funkcjonowała placówka wsparcia dziennego - świetlica środowiskowa „Promyczek”²⁹., a zakres jej funkcjonowania był zgodny ze statutem Ośrodka. Funkcję kierownika jednostki pełniła Dyrektor MGOPS, która posiadała wymagane kwalifikacje, zgodnie z art. 122 ustawy o pomocy społecznej. W świetlicy prowadzone były zajęcia integracyjne, edukacyjne – pomoc w odrabianiu lekcji, zajęcia rozwijające zainteresowania indywidualne i kształtujące prawidłowe postawy społeczne, zabawy na świeżym powietrzu, zajęcia manualne i gry zespołowe. Do podstawowych celów należało m.in. wspieranie rodzin w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych czy zapewnienie pomocy rodzinom i dzieciom sprawiającym problemy wychowawcze, zagrożonym demoralizacją, przestępczością lub uzależnieniami.

Analiza dokumentacji pięciu rodzin, których dzieci uczestniczyły w zajęciach prowadzonych w świetlicy wykazała m.in., że:

- dzieci zgłaszała do świetlicy pracownik socjalny i asystent rodziny, którzy po przeprowadzeniu diagnozy rodziny informowali Dyrektora MGOPS o potrzebie przyjęcia dziecka do świetlicy;
- udział w zajęciach w świetlicy odpowiadał zdiagnozowanym indywidualnie potrzebom dziecka i polegał głównie na pomocy pedagoga przy odrabianiu zadań domowych dzięki czemu dziecko przychodziło przygotowane na lekcje, a także uczyło się pracy oraz zachowania w grupie rówieśniczej;
- pracownicy placówki współpracowali z rodzicami dziecka, głównie przez kontakt telefoniczny oraz podczas przyprawiania i odbierania dzieci ze świetlicy.

(akta kontroli str. 765-769)

2.7. Na terenie Gminy w latach 2019-2022 (I połowa) nie funkcjonowały rodziny wspierające.

(akta kontroli str. 755-856)

2.8. MGOPS nie prowadził mieszkań chronionych na terenie Gminy, natomiast w okresie objętym kontrolą wydano jedną decyzję o skierowaniu osoby do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym na terenie powiatu sępoleńskiego. Analiza wydanej decyzji potwierdziła prawidłowość wydania skierowania.

(akta kontroli str. 770)

²⁹ Powołana Uchwałą Rady Miasta Chelмна nr XVII/211/99 z 14 grudnia 1999 r.

2.9. W badanym okresie nie wystąpiły przypadki kierowania osób do domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz nie wpływały wnioski w przedmiotowej sprawie.

(akta kontroli str. 765-769)

2.10. W strukturze MGOPS w latach 2019-2022 (I połowa) funkcjonował Dom Dziennego Pobytu, działający w strukturach MGOPS. Funkcję kierownika jednostki pełniła Dyrektor MGOPS, która posiadała wymagane kwalifikacje, zgodnie z art. 122 ustawy o pomocy społecznej. Zasady funkcjonowania placówki określone zostały w Uchwale NR XXII/221/97 Rady Miejskiej w Kamieniu Krajeńskim z 21 listopada 1997 r. w sprawie utworzenia Domu Dziennego Pobytu w Kamieniu Krajeńskim. Jego zadaniem było wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych. Zakres działań obejmował realizację zadań m.in.: prowadzenie zajęć służących do utrzymania sprawności psychofizycznej podopiecznych, zaspokajanie potrzeb towarzyskich, rekreacyjno-kulturalnych, zapewnienie pomocy i opieki lekarskiej oraz pomocy socjalnej, a także przygotowanie posiłków dla mieszkańców domu. Placówka czynna była w dni robocze w godzinach od 10-14.

W 2019 r. wydano dziewięć decyzji przyznających miejsce, w 2020 r. – 12, w 2021 – sześć oraz w I półroczu 2022 r. – 11 decyzji. Nie wydano decyzji odmawiających świadczenia, nie wystąpiły też przypadki zaskarżenia decyzji. W kontrolowanych latach nie było listy osób oczekujących na umieszczenie, osoby zgłaszające chęć uczestnictwa po przeprowadzeniu wywiadu miały możliwość natychmiastowego dołączenia do Domu Dziennego Pobytu.

Analizą objęto cztery decyzje o skierowaniu osoby do korzystania z Domu Dziennego Pobytu. Badanie wykazało m.in., że wnioski w sprawie przyznania wsparcia były zgodne z regulaminem. We wszystkich przypadkach przeprowadzono wywiad środowiskowy, zgodnie z § 2 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia z 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego³⁰ oraz art. 107 ustawy o pomocy społecznej. Wszystkie decyzje zawierające elementy oraz pouczenia wydano terminowo³¹, tj. zgodnie z art. 35 i 36 Kpa. Każdorazowo wnioskodawcy spełniali warunki do skorzystania ze wsparcia, a występujące w badanych sprawach okoliczności, tj. choroby, niesamodzielność, wiek oraz niepełnosprawność uzasadniały przyznanie wnioskowanej pomocy.

(akta kontroli str. 676-782, 760-764)

2.11. Na podstawie próby, o której mowa w punkcie 2.10. ustalono, że odpłatność za pobyt w Dziennym Domu Pomocy w każdym przypadku prawidłowo wyliczono na podstawie dochodu przypadającego na jedną osobę w rodzinie, a wysokość opłat za pobyt ustalono zgodnie z obowiązującą uchwałą³². Wydane decyzje nie były zmieniane.

(akta kontroli str. 683-686)

2.12. W latach 2019-2022 (I połowa) pracownicy MGOPS wszczęli łącznie 13 procedur „Niebieskie Karty”³³, z tego: w 2019 r. – jedną³⁴, w 2020 r. – cztery³⁵, w 2021 r. – siedem³⁶, w 2022 r. (I połowa) – jedną. 46 procedur zostało

---

³⁰ Dz. U. poz. 893.

³¹ W terminie od jednego do dziewięciu od wniosku.

³² Uchwała Nr XXXII/255/06 Rady Miejskiej w Kamieniu Krajeńskim z dnia 25 kwietnia 2006 r. w sprawie ustalenia organizacji oraz szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia.

³³ Dalej: „NK”.

³⁴ Dotyczyła dziecka.

³⁵ W tym dwoje dzieci.

³⁶ W tym jedno dziecko.

zakończonych, z tego 36 z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy i 10 z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Analiza dokumentacji dotyczącej realizowanych trzech procedur NK³⁷ wykazała, że:

- w przypadku powyższych procedur wobec podejrzanego o sprawstwo przemocy, dwie procedury wszczął pracownik MGOPS, a jedną Policja;
- we wszystkich przypadkach wypełnienie formularza NK-A nastąpiło w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- rozmowy z osobami, co do których istnieje podejrzenie, że zostały dotknięte przemocą w rodzinie we wszystkich przypadkach zostały przeprowadzone w siedzibie MGOPS, w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi osób dotkniętych przemocą, z uwzględnieniem poszanowania ich godności oraz w warunkach zapewniających bezpieczeństwo, zgodnie § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”³⁸;
- ofiarami przemocy były osoby dorosłe;
- we wszystkich przypadkach formularze NK-A wszczynające procedurę przekazane zostały do przewodniczącej ZI, w terminie, o którym mowa w § 7 ust. 1 rozporządzenia NK.

W toku trwających procedur, zgodnie z § 11 rozporządzenia NK:

- pracownik socjalny w każdym przypadku zdiagnozował sytuację i potrzeby osób, co do których istniało podejrzenie, że były dotknięte przemocą w rodzinie (pkt IV formularza NK-C);
- udzielono kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w tym wsparcia psychologa oraz o instytucjach i podmiotach świadczących pomoc;
- nie stwierdzono konieczności zorganizowania dostępu do pomocy medycznej ani schronienia;
- prowadzono rozmowy z osobami wobec, których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania takiej przemocy oraz informowano te osoby o możliwościach leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Wszystkie badane sprawy zostały zakończone z powodu ustania przemocy i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy.

(akta kontroli str. 778-779, 757-759)

2.13. MGOPS realizował jedynie program osłonowy w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” opisany w punkcie 1.10. Wsparciem w postaci posiłków objęto: w 2019 r. – 156 osób; w 2020 r. – 112 osób; w 2021 r. – 87 osób i w 2022 r. (I poł.) – 36 osób.

(akta kontroli str. 815-816)

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

NIK pozytywnie ocenia realizację przez MGOPS zadań z zakresu udzielania pomocy na rzecz osób i rodzin przeżywających trudności w okresie pandemii COVID-19 oraz jej efekty.

³⁷ Osoby nie posiadały wcześniej założonej NK.

³⁸ Dz. U. Nr 209 poz. 1245, Dalej: „rozporządzenie NK”.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi i wnioski

W związku ze niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Bydgoszcz, 28 października 2022 r.

Kontroler
(-) Lucyna Cierzniakowska-
Morzyńska
Główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
(-) Tomasz Sobecki